

Pätsi monumendi vastu on ka mõjukas keskerakondlane: selline Päts ei kaunista pealinna

Tuleb tunnistada, et pealinna linnaruumis võiks olla eksponeeritud palju enam skulptuure, kuid iga idee skulptuurist ei pruugi seda väärt olla, et teoks saada.

Maitse üle ei vaielda, öeldakse. Aga kui asi puudutab avalikku linnaruumi ja veel nii tähtsat kohta nagu seda on [Estonia teatri](#) ümbrus, siis ei saa mitte vaiki olla.

Pätsi ausamba poleemika on kestnud aastaid ning selle lõppu ei paista ka nüüd, kui avalikkusele esitleti värsket võidutööd monumendi püstitamiseks. Tõenäoliselt ei õnnestu ühist ja kõigile sobivat seisukohta kunagi leida, Eesti esimese presidendi jälg meie rahva loos on lihtsalt niivõrd vastuoluline. Erinevaid argumente on ritta laotud nii poliitikute kui ka ajaloolaste poolt, kuid lõpuks võib kõik taanduda hoopiski emotsionaalsele hinnangule – kas ausammas meeldib või mitte.

Kahjuks mõjub värskelt avalikuks saanud Pätsi monument sedavõrd kummastavalt, et paljud selle tulised pooldajadki võivad hakata kahtlema, kas ikka tahavad seesugust ausammast. Selline Pätsi ausammas ei kaunista pealinna.

Juba lühikese ajaga on meedias avaldatud kümneid arvamusi, mis seavad võidutöö mõistlikkuse kahtluse alla. Võib julgelt ennustada, et neile järgneb veel kümneid. Rääkimata lugematutest internetialjadest, mis juba inimesi löbustavad.

Kahjuks on nüüd sattunud ebageeldivasse sundseisu Tallinna linn, kus ühelt poolt kutsutakse üles antud monumenti mitte püstitama, teisalt on arvestatav hulk neid, kes selle rajamisest aastakümneid unistanud. Aga äkki jookseb see eraldusjoon kunstnike endi seas. Kui juba Kunstiakadeemia rektorgi ütleb, et tegemist pole Eesti kunsti seisukohalt suure saavutusega, aga piinlik ka pole – siis ehk peaks eksperdid kokku saama ning asja paremaks muutma.

Paratamatult tekib tahtmine tõmmata paralleel teisele poole Estoniat planeeritava skulptuuriga, Georg Otsa mälestusmärgiga. Seegi töö sai kriitikat autorite valitud stiili poolest ning teist ja kolmandat kohta ei hakatud konkursil välja andmagi, seoses võistluse esitatud tööde nõrga tasemega.

Kui Otsa monumendi võidutööd pidasin esialgu meie [ooperilavade](#) tõelise talendi liigselt moderniseeritud kujutiseks, siis nüüd, vaadates planeeritavat Pätsi skulptuuri, olen ümber mõelnud.

epl.delfi.ee

02.07.2020 17:59

Lauri Laats

31000

Estonia teater

Ooper

Ühtäkki tundub Otsa monumendi kavand terviklik ja viimistletud, mõjub kergelt ja sobivalt Estonia esisele. Nagu ikka, võrdlusmaterjalist sõltub hinnangu kujundamisel erakordselt palju.

Monumendid tunduvad üldse olevat selle suve kuum teema, sest üle maailma vaagitakse, mida nendega õige peale hakata. Tulised protestijad soovivad vähegi vastuolulised skulptuurid maha kiskuda ning vetevoogudesse heita, rahumeelsemad pakuvad välja selgitavate infotahvlitega varustamise.

Pealinna viimase kahe esindusliku – ja kahtlemata märgilise – ausamba ideekonkurssidel on tõdetud, et üldine tase ei ole päris nii kõrge, nagu oli ootus. Tasub selle valguses mõelda, kas skulptuuride rajamine annab hetkel linnaruumile piisava esteetilise lisaväärtuse või küsib iga teine mööduja endamisi, miks küll selline jurakas püsti pandi. Lihtsalt võrdluseks, Poska monumendist Kadriorus või Politseipargis Lenderite vahelt läbi jalutades küll sellist kõhklust ei teki.